

**VERSLAG VAN DE FEDERALE OVERHEID VAN HET BELGISCHE KONINKRIJK
OVER DE OPGEDANE ERVARINGEN IN HET KADER VAN DE TOEPASSING VAN
RICHTLIJN 2003/4/EG INZAKE DE TOEGANG VAN HET PUBLIEK TOT
MILIEU-INFORMATIE**

Nota in verband met de opstelling van het Belgisch federaal rapport:

De bevoegdheden inzake het milieubeleid sensu lato, alsook het bezit van milieu-informatie, is op federaal niveau verdeeld tussen verschillende overheidsinstellingen: Het Ministerie van Defensie, een aantal Federale Overheidsdiensten en Programmatorische Overheidsdiensten, een aantal instituten belast met opdrachten van algemeen belang en een aantal instellingen van openbaar nut van wetenschappelijke aard. De volgende instellingen hebben, gezien hun bevoegdheden, dan ook meegewerkt aan de uitwerking van het rapport:

- De Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (DG Leefmilieu)*
- Het Ministerie van Defensie (Defensie)*
- De Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer*
- De Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (DG Energie)*
- De Federale Overheidsdienst Financiën*
- De Federale Overheidsdienst Justitie*
- De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken*
- De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (FOD Buitenlandse Zaken)*
- De Programmatorische Overheidsdienst Wetenschapsbeleid*
- Het Federaal Agentschap voor nucleaire controle (FANC)*
- De Nationale Instelling voor Radioactief afval en verrijkte splijtstoffen (NIRAS)*
- Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN)*
- De Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee (BMM)*

We willen er nog op wijzen dat de medewerking van de volgende instellingen werd gevraagd, maar deze hebben zich onbevoegd verklaard inzake het dossier:

- Het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV)*
- Het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT)*
- Het Nationaal Geografisch Instituut (NGI)*
- Het Centrum voor Onderzoek en Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA)*

Dit rapport werd gecoördineerd door het DG Leefmilieu van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

1. Algemene omschrijving

Geef een samenvatting van de toepassing van de richtlijn, met name op nationaal en regionaal niveau.

De richtlijn 2003/4/EG inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie werd op federaal niveau omgezet door de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie (Belgisch Staatsblad van 28/08/2006) en door de volgende uitvoeringsbesluiten:

- Koninklijk besluit van 20 december 2006 betreffende de samenstelling en de werkwijze van de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie (B.S., 05/01/2007)
- Koninklijk besluit van 21 april 2007 houdende de benoeming van de leden van de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie (B.S. 18 juni 2006), zoals gewijzigd bij het KB van 19 september 2008 (B.S., 3 oktober 2008)
- Koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot vaststelling van het bedrag van de vergoeding verschuldigd voor het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument of een document met milieu-informatie (B.S., 14 september 2007).

2. Opedane ervaringen

Omschrijf, uitgaande van uw ervaringen, welke tot nu toe de positieve en negatieve effecten zijn van de toepassing van de richtlijn (bijvoorbeeld, toegenomen betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld/ belanghebbenden bij specifieke milieukwesties, hetgeen het besluitvormingsproces en de uitvoering van de aansluitende beslissingen heeft vergemakkelijkt, administratieve last, enz, ...).

De toepassing van de nieuwe federale wetgeving wordt door de betrokken federale instellingen op verschillende wijze beoordeeld. In dit opzicht kunnen we vijf zaken vaststellen.

(1) Het blijkt dat sommige instellingen *geen enkele specifieke maatregel* hebben getroffen in aansluiting op de invoering van het nieuwe juridische kader op federaal niveau. Dit kan worden verklaard door het feit dat deze instellingen geen beleid voeren dat rechtstreeks verband houdt met het beheer/ de bescherming van het milieu (FOD Financiën, FOD Mobiliteit en Vervoer). Toch moeten we erop wijzen dat, wat de **FOD Financiën** betreft, diens werking het mogelijk maakt tegemoet te komen aan de doelstellingen van de richtlijn in kwestie, onder meer op het vlak van de actieve communicatie.

(2) Andere instellingen maken gewag van *positieve veranderingen* tengevolge van de toepassing van de richtlijn.

De **NIRAS**, bijvoorbeeld, heeft een juridisch onderzoek uitgevoerd naar zijn rechten en plichten inzake de bekendmaking van milieu-informatie. Naar aanleiding hiervan werden de bepalingen van de richtlijn en van de federale wet geanalyseerd. Daaruit bleek dat de NIRAS voortaan absoluut valt onder de toepassings sfeer van de nieuwe reglementering. Wat betreft de milieugerelateerde informatie heeft de reglementering aldus als positief effect gehad dat de onzekerheid, die onder meer omwille van de specifieke rechtspersoonlijkheid van de

instelling kon ontstaan onder invloed van de wet van 11 april 1994¹ betreffende de openbaarheid van bestuur, wegviel. In die zin worden de principes in verband met de administratieve transparantie door de reglementering inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie aangepast aan de activiteitssector van de NIRAS waardoor de besluitvorming van het organisme in die materie bijgevolg wordt vergemakkelijkt.

Wat **Defensie** betreft, heeft deze nieuwe reglementering het mogelijk gemaakt om een discussie op gang te brengen over de te volgen strategie op het gebied van milieucommunicatie. Er kwam een debat over de integratie van milieurelevante data in de bestaande informatiesystemen en over de inbedding in het milieuzorgsysteem. Inspirerend was de zoektocht naar mogelijke oplossingen om de operationaliteit van Defensie met de vereisten i.v.m. milieucommunicatie te verzoenen.

Ook het **DG Leefmilieu** heeft bij een echt communicatiebeleid uitgewerkt, onder meer in verband met de nieuwigheden die door de richtlijn werden ingevoerd. Dit maakt dat de FOD veel zichtbaarder is geworden voor het publiek. Het stijgend aantal vragen over milieu dat het informatieloket ontvangt, is hiervan het bewijs. Daarnaast is er een grotere informatie-uitwisseling ontstaan tussen de administratie en de NGO's.

De **BMM** van haar kant vindt dat ze in meerdere opzichten betrokken partij zijn bij de toepassing van de richtlijn. Door hun activiteiten op het vlak van monitoring van de kwaliteit van het mariene milieu 'produceren' zij immers milieu-informatie en als centrum van mariene referentiegegevens zijn zij tevens 'bewaarder' van milieu-informatie. Tot slot staat de BMM in voor de goede toepassing van deze richtlijn en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluiten door haar betrokkenheid bij tal van facetten van de wet op de bescherming van het mariene milieu.

Volgens het **FANC**, hebben wellicht de overheidsinstanties mede onder invloed van de wet hun inspanningen opgevoerd om informatie die als milieu-informatie kan worden beschouwd zelf op actieve wijze te ontsluiten voor het publiek (actieve openbaarheid, in het bijzonder via het internet). In dit stadium lijkt dit het belangrijkste effect te zijn van de richtlijn en de omzetting ervan in federale regelgeving. Deze tendens wordt ongetwijfeld positief gepercipieerd.

(3) Deze positieve beoordeling gaat ook gepaard met *een zekere druk*, vooral wat betreft de administratieve last (**DG Leefmilieu**).

Wat de **NIRAS** betreft is de administratieve transparantie terecht van toepassing op het beheer van het radioactief afval, maar er dient ook te worden op gewezen dat deze kwestie tevens de kern vormt van de te beschermen belangen. Deze instelling wordt dus regelmatig geconfronteerd met problemen die gepaard gaan met de toepassing van het systeem van limitatieve uitzonderingen op de bekendmakingsregel. Het zoeken naar een evenwicht tussen het belang van het beschermen van sommige informatie en de bekendmaking ervan kan een aanzienlijke werklast meebrengen. In dit opzicht moet men er ook op toezien dat de verspreiding van milieu-informatie die meer technisch van aard is geen aanleiding heeft tot een foutieve interpretatie vanwege het brede publiek.

¹ Wet die nog steeds van kracht is, maar die sinds de wet van 2006 niet langer de toegang tot de milieu-informatie regelt.

(4) Sommige instellingen (NIRAS, DG Energie, FOD Binnenlandse Zaken, FANC) hebben *geen enkele specifieke wijziging* in hun werking genoteerd. De **NIRAS** stipt namelijk aan dat zijn website, die de belangrijkste toegang vormt voor de door het publiek gestelde vragen, geen enkele specifieke wijziging heeft geregistreerd ten gevolge van de invoering van de reglementering inzake de toegang van het publiek tot milieu-informatie.

Voor het **DG Energie, de FOD Binnenlandse Zaken en het FANC**, noteert men geen enkel uitgesproken effect daar er geen vragen in verband met toegang tot milieu-informatie worden gericht. Dit blijkt trouwens ook uit het feit dat er geen enkel beroep werd ingesteld bij de Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie dat op hen betrekking had (DG Energie, FANC).

Het **FANC** onderstreept bovendien dat de periode tijdens welke de wet in voege is, is te kort om nu reeds te kunnen overgaan tot een gedegen evaluatie. De ervaringsperiode is te kort om representatief te zijn. Er is tot op heden geen verhoogde belangstelling merkbaar vanwege het publiek of vanwege niet-gouvernementele organisaties voor de mogelijkheden die de wet hen biedt om de toegang af te dwingen tot milieu-informatie (passieve openbaarheid).

(5) Een aantal instellingen hebben verklaard *niet te vallen onder de toepassingsfeer* van de wet: *ratione personae* (BIPT) of *ratione materiae* (NGI, CODA²).

3. Definities (artikel 2)

3.1 Heeft u moeilijkheden ondervonden bij het interpreteren en beheren van de definitie van «milieu-informatie»?

Het merendeel van de ondervraagde instellingen heeft geen bijzondere moeilijkheden ondervonden bij het beoordelen en toepassen van het concept « milieu-informatie »: **FOD Mobiliteit en Vervoer, Defensie, NIRAS³, DG Energie en BMM.**

Het **DG Energie** stipt aan dat deze definitie uitdrukkelijk energie vermeldt als milieu-informatiedomein aangezien het een factor is die een impact kan hebben op het leefmilieu. Bijgevolg valt praktisch alle informatie waarover het DG beschikt onder deze definitie. Deze informatie wordt echter in eerste instantie ter beschikking gesteld van het publiek als economische informatie en niet als milieu-informatie. Het is dus niet mogelijk te bepalen of een vraag om informatie tot doel heeft de aanvrager te informeren over het milieu of over de economie, aangezien de richtlijn uitdrukkelijk bepaalt dat de aanvrager geen belang dient aan te voeren. De keuze van de gepaste juridische basis kan zich dus voordoen : algemene wet inzake bekendmaking versus sectorale wet inzake leefmilieu.

² Het CODA vindt dat het geen bijdrage tot het verslag kan leveren gelet op het feit dat:

-de milieu informatie die door zijn diensten wordt verzameld in het kader van onderzoeksprojecten wordt verwerkt in publicaties en gepubliceerd in gespecialiseerde internationale tijdschriften en zijn op die manier ter beschikking gesteld van de internationale wetenschappelijke gemeenschap; door het auteursrecht van de uitgever van deze tijdschriften is; het ons niet toegelaten deze artikelen zelf publiek kenbaar te maken;

-sommige milieu informatie wordt door diensten van het CODA opgemeten in het kader van een contract met een andere overheidsdienst (vb. Vlaamse Milieu Maatschappij - VMM), deze laatste dienst is contractueel eigenaar van de resultaten en maakt deze publiek, overeenkomstig de Europese richtlijn.

³ Want het radioactief afval is rechtstreeks betrokken.

In diezelfde optiek wijst het **DG Leefmilieu** erop dat deze ruime definitie ook voor hen interpretatieproblemen kan opleveren. Bijvoorbeeld de interpretatie ‘de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen...’ en de link met milieu is niet altijd eenduidig. Bij het beheren van de aanvragen om informatie die zij ontvangen, blijkt het in de praktijk niet altijd eenvoudig te zijn om uit te maken of een vraag al dan niet als ‘een verzoek om milieu-informatie’ in de betekenis van de richtlijn moet worden beschouwd en de omschreven procedure al dan niet moet worden toegepast.

Het **FANC** deelt eveneens dit laatste standpunt. Onder de bestuursdocumenten die door het Agentschap worden beheerd bevindt zich ongetwijfeld milieu-informatie, waarop de meer stringente openbaarheidsverplichtingen en de afwijkende procedures van toepassing zijn dan deze toepasselijk op andere bestuursdocumenten (waarop enkel de federale wet inzake openbaarheid van bestuur toepasselijk is). Deze milieu-informatie is evenwel moeilijk af te zonderen uit het geheel van de informatie waarover het Agentschap beschikt. Documenten kunnen een gemengd karakter hebben. Voor informatie over milieuhinderlijke installaties hanteert het Agentschap vooreerst het criterium van de plicht tot het opstellen van een milieueffecten-rapport. Enkel nucleaire installaties waarvan de realisatie MER-plichtig is volgens de richtlijn 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, worden beschouwd als een mogelijke bron van milieu-informatie. Het is echter voor het Agentschap onduidelijk in hoeverre informatie over het ontwerp, de bouw, de uitbating en de ontmanteling van zulke MER-plichtige nucleaire inrichtingen, zoals vervat in de vergunningen, veiligheidsverslagen en -evaluaties, inspectieverslagen, enz. gekwalificeerd moet worden als milieu-informatie die onder de toepassing valt van de wet van 5 augustus 2006. Het Agentschap staat immers ook in voor de beveiliging van deze installaties tegen kwaadwillig opzet, die een vertrouwelijk karakter heeft conform Europese en internationale regelgeving.

De toestand wordt verder gecompliceerd door het feit dat de regelgeving inzake de bescherming tegen ioniserende straling in de Europese Unie, waaronder België, gebaseerd is op het Euratom-verdrag, terwijl de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie geen verdragspartij is bij het verdrag van Aarhus en de Europese richtlijn 2003/4/EG ook geen rechtsbasis vindt in het Euratom-verdrag. Daardoor rijst de vraag in hoeverre de richtlijn toepasselijk is op informatie betreffende nucleaire installaties die onderworpen zijn aan de Euratom-regelgeving en de daarvan afgeleide nationale regelgeving.

De **BMM** wijst ook op een potentieel probleem dat verband houdt met de uitwerking en de toepassing van mathematische modellen waarin bepaalde toestanden van het milieu zijn beschreven alsook de evolutie van een aantal parameters onder gegeven omstandigheden. Het is immers de vraag of de resultaten van die werkzaamheden milieu-informatie zijn in de zin van de wet van 2006. Moeten ze bijvoorbeeld aan een aanvrager mariene condities kunnen verstrekken die ze enige tijd geleden hebben voorspeld – en die dus zoals gewoonlijk bij model zijn « vastgelegd »? De BMM archiveert immers deze informatie niet en deze opnieuw berekenen is vaak een hele klus.

3.2 Geef, in overeenstemming met uw nationale/regionale situatie, voorbeelden van instanties die vallen onder de bepalingen in artikel 2, lid 2, onder b), «een natuurlijke of rechtspersoon die openbare bestuursfuncties naar nationaal recht uitoefent, met inbegrip van specifieke taken, activiteiten of diensten met betrekking tot het milieu » en onder c), «een natuurlijke of rechtspersoon die onder toezicht van een orgaan of persoon als bedoeld onder a) of b) belast is met openbare verantwoordelijkheden of functies of openbare diensten met betrekking tot het milieu”.

De wet van 2006 gebruikt niet de term « overheidsinstantie » van de richtlijn, maar wel “milieu-instantie”. De term overheidsinstantie staat in het Belgisch recht immers gelijk met de term « administratieve overheid » die gedefinieerd is in de gecoördineerde wetten op de Raad van State en die op een meer restrictieve manier geïnterpreteerd wordt dan de ruimere definitie van een « overheidsinstantie » in de richtlijn.

De wet volgt echter de typologie van artikel 2.2 van de richtlijn:

-b) Het gaat om verschillende instellingen die uit hoofde van de wet of een koninklijk besluit opdrachten uitvoeren van overheidsdiensten terwijl ze er *sensu stricto* niet onder ressorteren. Hun eerste statutaire doelstelling is niet de bescherming van het milieu en zij vallen dus enkel onder het toepassingsgebied van de wet in de mate waarin hun activiteiten als overheidsdienst leiden tot milieu-informatie in de zin van de wet. Het betreft hier bijvoorbeeld autonome overheidsbedrijven zoals bij de Belgische spoorwegen (NMBS, Infrabel, NMBS Holding), een aantal privébedrijven (zoals de beheersmaatschappijen van het hoogspanningsnet/elektriciteit).

Er moet worden benadrukt dat de **FOD Mobiliteit en Vervoer** van oordeel is dat zij enkel vallen onder de toepassings sfeer van de wet voor hun activiteiten als overheidsdienst die leiden tot milieu-informatie zoals bedoeld in de wet (bijvoorbeeld de rapporteringen die voortvloeien uit de verplichtingen tengevolge van de ondertekening van het Kyoto Protocol, de jaarverslagen betreffende de werkzaamheden van de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, ...). Daarin lijkt de FOD de logica te volgen van artikel 2.2 b) van de richtlijn, hoewel hij juridisch ressorteert onder artikel 2.2 a).

Het **FANC** kan volgens zijn wetgeving voor sommige taken een beroep doen op instanties die het zelf daartoe heeft opgericht: de stichting Bel V is een dergelijke instantie, die in opdracht van het FANC de controles uitvoert in de nucleaire installaties en belast is met de geregelde veiligheidsevaluaties

c) Het gaat om de natuurlijke of rechtspersonen die met de federale milieudienst een onderaannemingscontract inzake milieuaangelegenheden hebben afgesloten, zoals advocatenkantoren. In de nucleaire sector bijvoorbeeld gaat het ook over de naamloze vennootschap BELGOPROCESS, filiaal van de NIRAS, die een aantal van diens taken uitvoert in het kader van een onderaannemingscontract.

Het **FANC** doet voor de praktische uitvoering van sommige aspecten van het radiologisch toezicht op het leefmilieu een beroep op externe instanties, zoals metingen en analyses van staalnames in het leefmilieu. Onder deze instanties bevinden zich het Studiecentrum voor Kernenergie (SCK•CEN) te Mol en het Instituut voor Radio-elementen (IRE) te Fleurus.

Geef, indien van toepassing, suggesties voor het verduidelijken van de betekenis van «overheidsinstantie».

De organische en functionele criteria die worden aangewend voor het definiëren van het begrip «overheidsinstantie» lijken voldoende duidelijk voor het bepalen van de organismen die vallen onder de toepassingsfeer van de reglementering.

3.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 2?

Nee voor het merendeel van de desbetreffende instellingen. De **Defensie** wijst er echter op dat het onduidelijk is of de bepalingen over actieve openbaarheid van toepassing zijn op hij omdat het Ministerie van Landsverdediging niet vermeld staat in de lijst van milieu-instanties (art. 11 van de wet van 5 augustus 2006) waarop de actieve openbaarheid van milieu-informatie van toepassing wordt verklaard⁴.

4. Toegang tot milieu-informatie (artikel 3)

4.1 Welke zijn de praktische regelingen als bedoeld in artikel 3, lid 5, onder c), getroffen door met name nationale en regionale overheden? Geef voorbeelden van deze praktische regelingen.

De betrokken federale overheden voeren verschillende mechanismen in waardoor ze de informatie zo toegankelijk mogelijk kunnen maken voor het publiek:

-Sommige instellingen hebben een informatieloket of een *callcenter* opgericht, ofwel als rechtstreeks gevolg (**DG Leefmilieu**) ofwel niet (**FOD Mobiliteit en Vervoer, DG Energie**) van de nieuwe richtlijn inzake toegang tot de informatie.

-Ze hebben ook personeelsleden aangeduid voor het beheren van de milieu-informatie (**NIRAS**⁵, **DG Leefmilieu**) of meer in het algemeen, voor het behandelen van alle soorten aanvragen om informatie (**Defensie** waar het behandelen van de aanvragen wordt toevertrouwd aan haar Algemene Directie Juridische Steun en Bemiddeling).

-Er werden interne ad hoc procedures ingevoerd om een uniforme behandeling van de vragen inzake toegang tot de informatie te garanderen (**DG Leefmilieu, NIRAS**). Ook de actieve communicatie is degelijk uitgebouwd op federaal niveau, meestal binnen de Dienst Communicatie (**Defensie, DG Leefmilieu, FOD Buitenlandse Zaken**). Elke instelling werkt een verscheidenheid aan middelen uit: een website, publicaties, brochures ...

⁴ Enkel Defensie heeft immers de oude benaming Ministerie behouden, in tegenstelling tot de andere federale overheidsinstanties die nu Federale Overheidsdiensten geworden zijn. Dit is vermoedelijk ontsnapt aan de aandacht van de wetgever gelet op het feit dat het de bedoeling was om alle federale overheden met activiteiten op milieugebied te betrekken, wat duidelijk het geval is voor Defensie, onder meer wat betreft het beheer van zijn Natura 2000-sites. Het is evenwel gepast op te merken dat het luik “passieve openbaarheid” zonder enige twijfel van toepassing is op deze instelling, aangezien artikel 4 §1 van de wet van 2006, die het personeel toepassingsgebied definieert, op haar van toepassing is.

⁵ De taken van het personeel zijn verdeeld in functie van de informatie die, voor wat betreft radioactief afval, uiterst technisch kunnen zijn.

Wat meer in het bijzonder het **DG Leefmilieu betreft**, is het Informatieloket Leefmilieu bereikbaar via brief, fax, telefoon, e-mail of via een webformulier, dat op de website www.health.fgov.be/infoarhus werd gecreëerd om het informatieloket nog toegankelijker te maken. Alle ontvangen vragen en gegeven antwoorden worden geregistreerd in een elektronisch databestand. Maandelijks worden statistische overzichten opgesteld over het aantal en soort vragen. Naar aanleiding van de meest gestelde vragen worden “Frequently Asked Questions” opgesteld, die worden gepubliceerd op de federale portaalsite www.health.fgov.be. Er bestaan geen specifieke lijsten of registers van beschikbare milieu-informatie, maar de milieu-informatie is terug te vinden op de portaalsite, via de verschillende rubrieken (zie ook vraag 8.1).

Wat de wetenschappelijke instellingen betreft, zorgen zij vooral voor de uitbouw (**BMM** en **KBIN**) van databanken die elektronisch toegankelijk zijn voor het brede publiek.

Het **KBIN** beheert een groot aantal verschillende milieugegevens: gegevens eigen aan de instelling zelf (collecties, archieven, bibliotheek met tal van boeken, enz.), resultaten van onderzoeksprojecten, gegevens met nationale draagwijdte, enz. De aangestelde verantwoordelijken variëren dus al naar gelang van de desbetreffende gegevens. Ziehier enkele voorbeelden:

- Zoölogische specimen: het KBIN stelt de gegevens betreffende de specimen die aanwezig zijn in zijn collecties open voor het publiek. De projectverantwoordelijke is de Dienst informatica; een databank is on line toegankelijk (<http://www.sciencesnaturelles.be/darwin>).
- Bibliotheek: de referenties van de boeken en publicaties zijn elektronisch geïnventariseerd. Een aantal werken worden momenteel gedigitaliseerd. De projectverantwoordelijke is de Dienst «Bibliotheek»; de referenties van de publicaties die beschikbaar zijn bij het KBIN kunnen on line worden geraadpleegd (<http://bib.belgium.be>).
- Register van de in België levende soorten: Dit project is momenteel in uitwerking. Het doel is om de volledige lijst van de dier- en plantensoorten die men in ons land kan vinden toegankelijk te maken voor het brede publiek. Het gaat om een samenwerking tussen tal van Belgische partners (federale wetenschappelijke instellingen, regionale administraties en instellingen, universiteiten). De gegevens zullen vanaf 2010 on line kunnen worden geraadpleegd.
- Centrum voor uitwisseling van informatie in verband met de biodiversiteit (of Clearing-House Mechanism): het gaat om de officiële bijdrage van België aan de verspreiding van informatie en aan de wetenschappelijke en technische samenwerking in het kader van het Verdrag inzake biodiversiteit. De website van het Centrum voor informatie-uitwisseling bundelt heel wat informatie over de biodiversiteit en de toepassing van het Verdrag in België. Het gaat bijvoorbeeld over de nationale rapporten van België met betrekking tot het Verdrag en nationale beleidsdocumenten zoals de Nationale Strategie van België inzake de biodiversiteit. Het KBIN staat als nationaal focal point voor het Verdrag inzake biodiversiteit in voor die website (<http://www.biodiv.be>).

- Nationaal focal point voor het Verdrag inzake biodiversiteit: in het kader van zijn mandaat als « Focal Point », en naast zijn opdracht in verband met de website van het Centrum voor informatie-uitwisseling over biodiversiteit, streeft het KBIN ernaar om de informatie en de gegevens die beschikbaar zijn over de biodiversiteit in België binnen het bereik van het brede publiek te brengen. Verschillende instrumenten hiervoor zijn elektronisch beschikbaar op het volgende adres: <http://www.sciencesnaturelles.be/institute/structure/biodiv/biodiversity/treasures/>
- Belgisch Platform voor biodiversiteit: Het Belgisch Platform is een orgaan belast met het promoten van het onderzoek op het gebied van de biodiversiteit in België. Het gaat om een gedecentraliseerde structuur waarvan een deel van het personeel onderdak vindt bij het KBIN. Het Platform houdt een databank bij over de vorsers en de onderzoeksprojecten op het gebied van de biodiversiteit in België (<http://biobel.biodiversity.be>).

Wat de **BMM** betreft, is de lijst van parameters opgenomen in de databank van het mariene milieu toegankelijk via het internet:

<http://www.mumm.ac.be/datacentre/Databases/IDOD/whatdata.php>. Het gaat om dynamisch gegenereerde indexen die dus op ieder moment de inhoud van de databank weergeven.

Om toegang te krijgen tot de gegevens, wordt de aanvrager verzocht zich in te schrijven. Dit om in staat te stellen de regels inzake het gebruik van de gegevens toe te passen.

Hun « data policy » is beschreven in een document dat op elk moment kan worden geraadpleegd: <http://www.mumm.ac.be/datacentre/Documentation/datapolicy.php>.

Bij de **NIRAS** worden de vragen die via elektronische weg binnenkomen beheerd door de Dienst Communicatie, vanaf het moment dat ze binnenkomen tot bij de verzending van een antwoord via mail. De standaardvragen worden onmiddellijk behandeld door de dienst Communicatie. De vragen waarvoor bijkomende informatie vereist is, worden doorgespeeld naar de persoon die het best in staat is om een gepast antwoord te verstrekken. De dienst Communicatie zorgt er dan voor dat het antwoord wordt doorgemailed.

Wat betreft de vragen die per brief worden gesteld, vermeldt de briefwisseling van de NIRAS met betrekking tot milieu-informatie, in overeenstemming met artikel 7 van de wet van 5 augustus 2006, de identiteit en de persoonlijke gegevens van degene die meer inlichtingen kan verstrekken. Indien de aard van de beslissing dit verantwoordt, vermeldt deze briefwisseling ook de eventuele beroepsmogelijkheden en de voorschriften voor het instellen ervan.

De NIRAS beschikt ook over een documentatiecentrum dat gevestigd is op het adres van zijn zetel en toegankelijk is voor het publiek volgens de regels vermeld op hun website. Een personeelslid van de NIRAS werd aangewezen om dit centrum te beheren. Deze heeft onder meer als taak iedereen die daarom verzoekt, te helpen bij het opzoeken van de informatie, of dit nu gaat over radioactief afval of over de nucleaire sector.

4.2 Hoe wordt ervoor gezorgd dat het publiek voldoende voorgelicht wordt over de rechten die het geniet als bedoeld in de laatste alinea van artikel 3, lid 5?

Om zoveel mogelijk burgers op de hoogte te brengen van het Informatieloket van het **DG Leefmilieu** en van de wet van 5 augustus 2006 werd het in september 2006 officieel gelanceerd aan de hand van de verspreiding van een persbericht en van een folder die de procedure beschrijft om milieu-informatie waarover de federale overheid beschikt, te verkrijgen (“Het milieu houdt u bezig? U vraagt, wij antwoorden!”). Een nieuwe oplage van deze folder werd, samen met een bijhorende affiche, in juni 2008 verspreid. Daarnaast werd op de portaalsite van de FOD (www.health.fgov.be/infoaarhus) een meer gedetailleerde uitleg over de procedure toegevoegd.

In september 2006 werd ook de nationale portaalsite www.aarhus.be gelanceerd, die algemene informatie biedt over het Verdrag van Aarhus en de omzetting ervan op Europese niveau en in België. Op internationaal vlak, won deze website in maart 2007 de award ‘Best National Node (2007) of the Aarhus Clearinghouse Mechanism’.

Wat specifieke sectoren betreft, informeren bepaalde instanties het publiek ook over zijn rechten en over het bestaan van de reglementering inzake de toegang tot de informatie via hun website, zoals de **NIRAS**.

Het **KBIN** levert momenteel grote inspanningen om de gegevens die zij bezitten te digitaliseren en toegankelijk te maken via hun website. Er worden ook inspanningen geleverd om de informatie in meerdere talen ter beschikking te stellen (Nederlands, Frans Engels), zelfs al is heel wat wetenschappelijke informatie enkel toegankelijk in het Engels.

Het **FANC** heeft op zijn internet website een afzonderlijke rubriek gewijd aan de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur en de toegang van het publiek tot milieu-informatie.

4.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 3?

Nee.

5. Uitzonderingen (artikel 4)

5.1 Welke van de in artikel 4 genoemde mogelijke uitzonderingen om een verzoek om milieu-informatie te weigeren zijn gebruikt bij de toepassing van de richtlijn?

De volgende uitzonderingen werden gebruikt of kunnen worden gebruikt⁶ op federaal niveau:

-De gevraagde informatie is **niet in het bezit van de overheidsinstantie** (art. 4.1 a):
→ DG Leefmilieu, Defensie*

⁶ Een aantal respondenten die nog geen aanvragen om milieu-informatie in de zin van de richtlijn hebben ontvangen hebben toch geantwoord op deze vraag. We leiden daaruit af dat de genoemde uitzonderingen werden vermeld alsof ze, zo nodig, in de toekomst zouden kunnen worden gebruikt. Deze instellingen worden met een sterretje aangeduid.

Nota : Een groot deel van de ontvangen vragen handelt over materies waarvoor andere milieuinstanties bevoegd zijn (meestal de Gewesten), en waarover het DG Leefmilieu dus geen informatie in zijn bezit heeft.

- Het verzoek is **kennelijk onredelijk** (art. 4.1 b):
→Defensie*, DG Leefmilieu
- Het verzoek is **te algemeen geformuleerd** (art. 4.1, c):
→Defensie*, DG Leefmilieu
- Het verzoek betreft **nog onvoltooid materiaal of onvoltooide documenten of gegevens** (art. 4.1, d):
→NIRAS, Defensie*, DG Leefmilieu

Het vertrouwelijke karakter van:

- **interne mededelingen** (art. 4.1, d):
→ Defensie*
- **handelingen van overheidsinstanties** (art. 4.2 a):
→Defensie*
- **internationale betrekkingen, openbare veiligheid of nationale defensie** (art. 4.2 b):
→Defensie*, NIRAS
- de **rechtsgang**, de mogelijkheid voor een persoon om een eerlijk proces te krijgen of de mogelijkheid voor een overheid om een onderzoek van strafrechtelijke of disciplinaire aard in te stellen (art. 4.2, c):
→ Defensie*
- **commerciële of industriële informatie** (art. 4.2, d):
→ NIRAS, DG Leefmilieu, Defensie*
- **intellectuele-eigendomsrechten** (art. 4.2, e):
→Defensie*, BMM*, POD Wetenschapsbeleid*, DG Leefmilieu

De kwestie van de bescherming van het auteursrecht ligt bijzonder gevoelig bij de **POD Wetenschapsbeleid** en bij de **BMM** die van de eerste afhangt. De belangrijkste opdracht van de POD Wetenschapsbeleid is immers het beheren van de onderzoeksprogramma's, onder meer via de financiering van contracten afgesloten met wetenschappelijke of industriële organismen (Universiteiten, Instituten, Onderzoekscentra, Industrieën). De resultaten van dit onderzoek worden verwerkt, gevaloriseerd en geëxploiteerd conform de contractuele en wettelijke bepalingen die hierop van toepassing zijn. Wetenschapsbeleid maakt er een erezaak van om de resultaten van de onderzoeksprojecten die zij ondersteunen of in opdracht laten uitvoeren regelmatig te publiceren en binnen het bereik van het brede publiek te brengen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van diverse middelen: tijdschriften, folders, gerichte publicaties, on line publicaties, colloquia, enz.

We moeten er echter op wijzen dat bepaalde informatie die wordt ingewonnen in het kader van deze onderzoeksprogramma's aan een apart stelsel onderworpen zijn, gelet op de aard van de resultaten. Deze regeling omvat de noodzaak om de auteursrechten die betrekking hebben op de resultaten van het onderzoek te beschermen en, eventueel rekening te houden met een aantal beperkingen met betrekking tot de prioritaire rechten inzake wetenschappelijke publicaties. Aangezien het gaat om resultaten van tussentijds onderzoek, kunnen ze bovendien niet steeds zomaar gepubliceerd worden zonder de goedkeuring en een voorafgaand overleg met andere departementen van de Federale Administratie. In die zin vallen ze onder de toepassings sfeer van artikel 32, §1 van de wet van 5 augustus 2006.

In het kader van zijn activiteit als gegevenscentrum heeft de **BMM** trilaterale overeenkomsten afgesloten tussen de POD Wetenschapsbeleid (de sponsor), universitaire labo's (de verstrekkers van de gegevens) en henzelf. Er waren stevige onderhandelingen nodig om de aldus ingewonnen milieu-informatie (die eigendom is van de Staat) ter beschikking te stellen van het publiek. De « kern » van het probleem was het feit dat de universairen de exclusiviteit van hun gegevens willen behouden om originele wetenschappelijke werken te kunnen publiceren. Er werd een « compromis » gevonden, waarbij er een embargo werd opgelegd van twee jaar na het verzamelen van de informatie op het terrein of in de laboratoria. Volgens de BMM kan men hierin een toepassing zien van Art. 4, 2°, e) van de wet van 2006. De Staat behoudt zich echter het recht voor om de informatie waarop een embargo rust te gebruiken.

- **persoonsgegevens** en/of dossiers met betrekking tot een natuurlijk persoon (art. 4.2, f):
→ Defensie*
- **de belangen of de bescherming van iedere persoon die de verzochte informatie heeft verstrekt** (art. 4.2, g):
→ Defensie*
- **de bescherming van het milieu** (art. 4.2, h):
→ Defensie*

5.2 Hebben de Lidstaten of regio's richtsnoeren (bijvoorbeeld circulaires) verstrekt die het toestaan van uitzonderingen regelen?

Tot vandaag werd er nog geen circulaire verspreid. De algemene beleidsnota van de Minister van leefmilieu voorziet echter in de uitwerking van een dergelijke circulaire tijdens deze legislatuur om een maximale verspreiding mogelijk te maken van de rechten voorzien in de wet van 2006 en om een efficiënte toepassing ervan te garanderen.

In het kader van de uitvoering van zijn opdrachten inzake bekendmaking, preciseert de **NIRAS** dat zij verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in het kader van de wet van 5 augustus 2006, en meer specifiek naar het commentaar bij artikel 27. Deze commentaar verduidelijkt de logica achter het stelsel van de uitzonderingen op het vlak van bekendmaking en definieert de modaliteiten voor het toepassen van deze uitzonderingen. Ook de draagwijdte ervan wordt nader toegelicht.

5.3 Zijn er maatregelen genomen om de toegang te waarborgen tot een lijst met criteria, genoemd in artikel 4, lid 3, aan de hand waarvan de betrokken instantie over de verdere behandeling van de aanvraag kan besluiten?

Er bestaat tot nu toe geen lijst met criteria.

5.4 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 4?

De praktische toetsing van dit artikel door de federale overheidsinstanties zal onder meer gebeuren aan de hand van de beroepsprocedures die worden ingesteld bij de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie.

6. Vergoedingen (artikel 5)

6.1 Op grond van artikel 5, lid 2, kunnen overheidsinstanties voor het verstrekken van milieu-informatie een vergoeding verlangen. Hebben overheidsinstanties vaste tarieven daarvoor? Geef voorbeelden van maatregelen die overheidsinstanties hebben genomen wat betreft vergoedingen.

De bedragen voor de vergoeding voor het ontvangen van milieu-informatie werden vastgelegd in het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 tot vaststelling van het bedrag van de vergoeding verschuldigd voor het ontvangen van een afschrift van een bestuursdocument of een document met milieu-informatie. Het gaat om dezelfde tarieven als deze die worden toegepast voor de documenten die geen milieu-informatie zijn en waarvan de toegang geregeld is door de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur (0,05 euro per bladzijde, met dien verstande dat de eerste 50 bladzijden gratis zijn).

6.2 Leg uit hoe er voor gezorgd is dat aanvragers een overzicht krijgen van de vergoedingen en van de voorwaarden waaronder al dan niet een vergoeding kan worden verlangd.

Het koninklijk besluit over de vergoedingen is beschikbaar op de website www.health.fgov.be/infoaarhus (zie 'ons antwoord'). Naar het schijnt zou op dit moment geen enkele overheidsinstantie de vergoeding reeds hebben geïnd.

6.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 5?

Nee.

7. Toegang tot de rechter (artikel 6)

7.1 In wat voor soort beroepsprocedure wordt ten behoeve van de aanvrager voorzien in de in artikel 6, lid 1 genoemde gevallen? Vermeld de overheidsinstantie of het onafhankelijk orgaan dat daarvoor is aangesteld.

De wet van 05/08/2006 voert een administratieve beroepsprocedure in, die kan worden ingesteld bij een nieuw opgerichte beroepscommissie, speciaal in het leven geroepen voor het behandelen van milieu-informatie. Het gaat om de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie.

7.2. In wat voor soort procedure wordt ten behoeve van de aanvrager voorzien in de in artikel 6, lid 2 genoemde gevallen? Vermeld de instanties die bevoegd zijn tot toetsing.

Er kan ook beroep worden ingesteld voor de rechterlijke instanties en ook, in laatste instantie, voor de Raad van State, nadat alle rechtsmiddelen zijn uitgeput voor de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie.

7.3 Is de beslissing van de instantie waar in vraag 7.2 naar verwezen wordt definitief? Zo nee, vermeld dan wat voor soort procedures nog kunnen volgen om tot een definitieve beslissing te komen?

Het arrest van de Raad van State is definitief en van rechtswege uitvoerbaar.

7.4 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 6?

Nee.

8. Verspreiding van milieu-informatie (artikel 7)

8.1 Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de overheidsinstanties de milieu-informatie ordenen met het oog op een actieve en systematische verspreiding onder het publiek, met name door middel van computertelecommunicatie en/of elektronische technologie?

Alle instellingen hebben een actieve communicatiestrategie uitgewerkt, vooral met behulp van elektronische hulpmiddelen. Zoals aangegeven door de **NIRAS** en de **FOD Mobiliteit en Vervoer**, wordt de informatie hoofdzakelijk elektronisch aangeboden om het papierverbruik te doen dalen.

Wat meer specifiek de informatie betreft die actief moet worden verspreid in overeenstemming met artikel 7, voeren **enkel de NIRAS en het DG Leefmilieu** een actief communicatiebeleid in dat expliciet gebaseerd is op dit artikel. Dit kan worden verklaard om verschillende redenen. Enerzijds hangt het uitwerken van een dergelijk communicatiebeleid voor bepaalde overheidsinstanties af van de aard van hun opdrachten en bevoegdheden. Zoals bijvoorbeeld werd gemeld door de **FOD Mobiliteit en Vervoer**, heeft hij geen maatregelen getroffen gezien de beperkte omvang van dergelijke informatie die vanuit deze organisatie

vertrekt. Anderzijds dient er eveneens te worden gewezen op het bijzonder geval van **Defensie**, waar de milieu-informatie wordt geïntegreerd in militaire gegevensbanken en informatiesystemen (ILIAS, HARMONY, SYMPHONY en een GIS-tool). Gelet op haar taak van nationale veiligheid kan Defensie geen toegang verlenen tot deze systemen. Bepaalde milieu-informatie, bestemd voor een ruim publiek, vinden we terug op de algemene website van defensie (www.mil.be) of op specifieke sites (bijv. www.danah.be voor bepaalde natuurherstelprojecten op militaire terreinen in Vlaanderen en www.natura2mil.be voor deze in Wallonië).

Als voorbeeld kan verwezen worden naar de ontwikkeling van een juridische databank met de toepasselijke regelgeving die publiek toegankelijk is via de website van het Agentschap. Andere gelijkaardige initiatieven zijn in ontwikkeling (**FANC**).

Specifieke ervaring bij het DG Leefmilieu :

De portaalsite van het **DG Leefmilieu** (<http://www.health.fgov.be>), die in 2005 werd gecreëerd en sindsdien reeds een groot aantal milieuthema's behandelde die onder de federale bevoegdheid vallen, wordt op dit moment (en nog tot 2009) volledig vernieuwd: het aanbod aan informatie wordt geactualiseerd en uitgebreid. Er wordt thema per thema gewerkt: alle beschikbare informatie (zoals wetteksten, studies, publicaties, veelgestelde vragen en antwoorden, mogelijke publieke raadplegingen, enz.) wordt thema per thema geactualiseerd en toegevoegd.

Het DG werkt in het kader van het federale rapport over leefmilieu (zie punt 8.4 infra) ook aan een federale metadatabank Milieugegevens die eveneens publiek toegankelijk zal worden gemaakt bij het verschijnen van het rapport.

Daarnaast bestaan er databases over verschillende thema's die onder de federale bevoegdheid vallen, namelijk:

- de gids van de wagens die in België op de markt worden gebracht en die worden gerangschikt volgens hun brandstofverbruik en hun CO₂-uitstoot
<http://www.energievreters.be/auto>
- de biociden die mogen op de markt gebracht worden in België
<http://www.biocide.be>
- de gewasbeschermingsmiddelen die mogen op de markt gebracht worden in België
<http://www.fytoweb.fgov.be>
- de website www.nehap.be bevat rapporten van onderzoeken betreffende milieu en gezondheid, vb. over persistente organische polluenten in moedermelk

Specifieke ervaring bij de BMM:

De databank van het mariene milieu en de oceanografische voorspellingen zijn beschikbaar op de website van de BMM: <http://www.mumm.ac.be/>. De uitbouw van de geïnformateerde gegevensbank over de kwaliteit van het mariene milieu werd mogelijk gemaakt dank zij een financiering, sinds 1997, afkomstig van de POD Wetenschapsbeleid en dank zij de deelname aan Europese projecten (bijv. www.seadatanet.org). Tal van andere milieugegevens die sinds de jaren 70 werden gemeten door de BMM zijn elektronisch gearchiveerd en kunnen onder die vorm worden doorgestuurd naar de aanvragers.

Specifieke ervaring bij de FOD Binnenlandse Zaken:

Wat betreft de verplichting inzake actieve openbaarheid, werd een deel van de acties reeds ondernomen voor de inwerkingtreding van de wet van 05/08/2006, omwille van verschillende reeds bestaande wettelijke verplichtingen:

- Seveso: (www.seveso.be) verplichting om de personen die kunnen worden getroffen door een zwaar ongeval op de hoogte te brengen van de veiligheidsmaatregelen die moeten worden getroffen en van de gedragslijn die moet worden gevolgd (Seveso II – richtlijn en samenwerkingsakkoord Seveso). De informatie moet minstens om de 3 jaar worden herbekeken, en zo nodig worden herhaald. De informatie voor het publiek moet met tussenpozen van maximaal 5 jaar worden herhaald.

- Nucleair: « *De Minister tot wiens bevoegdheid de binnenlandse zaken behoren ziet erop toe dat potentieel getroffen bevolking in radiologische noodsituatie, ten minste om de vijf jaar, vooraf wordt geïnformeerd over de maatregelen ter bescherming van de gezondheid die op haar van toepassing zullen zijn, alsmede over de te volgen gedragslijn bij een radiologische noodsituatie. (...) Deze informatie wordt aan de betrokken bevolking verstrekt zonder dat die daarom hoeft te vragen. (...)* » (Koninklijk besluit van 20 juli 2001 houdende algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen, art. 72.2.). Het koninklijk besluit van 17 oktober 2003 tot vaststelling van het nucleair en radiologisch noodplan voor het Belgisch grondgebied op zijn beurt heeft het over voorafgaande informatie die voortdurend wordt bijgewerkt en op gezette tijden aan de betrokken bevolking moet worden verstrekt.

- Voorafgaande informatie: Het koninklijk besluit van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen bepaalt dat de gemeentelijke en provinciale veiligheidscellen belast zijn met het organiseren van de voorafgaande informatie aan de bevolking over de noodplanning.

Op de website van de ADCC⁷ (www.crisis.ibz.be) vindt men een beschrijving van haar bevoegdheden en organisatie alsook informatie in verband met haar opdrachten en de bevoegdheden van de lokale overheid (provincies en gemeenten). De website behandelt verschillende actuele onderwerpen, waarbij aan de bevolking informatie wordt verschaft over de te contacteren personen of de te nemen maatregelen in deze of gene situatie (conform de artikelen 13 en volgende van de wet van 5 augustus 2006).

Bij nucleaire oefeningen worden er voor de betrokken bevolking informatiesessies georganiseerd. Bij die gelegenheden worden er ook perscommuniqués verspreid.

Bovendien zijn de gemeentelijke en provinciale veiligheidscellen, krachtens het koninklijk besluit van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen, belast met het organiseren van de voorafgaande informatie aan de bevolking over de noodplanning.

⁷ Algemene Directie Crisiscentrum.

Specifieke ervaring bij de FOD Buitenlandse Zaken

Hun site past regelmatig de pagina's aan over de Europese Unie in functie van de recente actualiteit. Er worden twee dossiers gewijd aan «energie en klimaat» en aan het « gemeenschappelijk landbouwbeleid » (<http://diplomatie.be>)

8.2 Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de informatie op passende wijze wordt bijgewerkt?

De betrokken instellingen zorgen voor de updating van de informatie waarover zij beschikken. Bij de **NIRAS** is één persoon verantwoordelijk voor deze updating die ofwel automatisch, ofwel op aanvraag gebeurt. Bij het **DG Leefmilieu**, worden ook geregeld « news » opgesteld op de home page van de portaalsite, zoals de aankondiging van een nieuwe brochure of een evenement. Bij **Defensie** wordt de milieu-informatie (intranet en internet) periodiek gescreend door de cel Environmental Risk management van de Directorate General Material resources (DGMR). Bovendien kan er in de meeste gebruikte systemen nagegaan worden wie welke gegevens van Defensie hierin verwerkt.

Wat kernenergie en Seveso betreft, geeft de **FOD Binnenlandse Zaken** aan dat volgens de regelgeving de informatie binnen een bepaalde termijn hernieuwd moet worden. De recentste informatiecampagne van de FOD aangaande Seveso dateert van november 2007. Wat kernenergie betreft, wordt er momenteel een nieuwe campagne voorbereid, die zal plaatsvinden in de tweede helft van 2009.

8.3 Is het verplicht, op nationaal, regionaal of lokaal niveau, verslag uit te brengen over de toestand van het milieu? Zo ja, volgens welk tijdschema?

De nieuwe federale wet van 5/8/2006 voorziet voor de eerste keer de opstelling van een federaal verslag over de staat van het federale leefmilieubeleid en over de staat van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Dit verslag zal een aanvulling vormen op de drie reeds bestaande gewestelijke verslagen over de staat van het leefmilieu. Het eerste verslag over de staat van het federale leefmilieu zal in 2010 gepubliceerd worden.

Wat de verschillende sectoren betreft, is de **NIRAS** krachtens artikel 2, §3c, van het koninklijk besluit van 30 maart 1981 tot bepaling van zijn opdrachten en werkingsmodaliteiten, verplicht om een algemeen beheerprogramma op lange termijn inzake radioactief afval op te maken en bij te houden. Daarnaast werkt hij mee aan de opstelling van het Vlaams milieujaarrapport voor de aspecten die verband houden met het beheer van het radioactief afval.

Daarnaast heeft de Belgische Staat een rapporteringsplicht aan de Europese Commissie over het radiologisch toezicht op het leefmilieu (via metingen van de radioactiviteit in de lucht, het water, de bodem en in levensmiddelen) in het kader van zijn verplichtingen opgelegd door het Euratom-verdrag (titel II, hoofdstuk 3, artikel 36) (**FANC**).

De **FOD Buitenlandse Zaken** stelt jaarlijks een rapport op over de activiteiten van de EU overeenkomstig de wet van 2 december 1957 tot goedkeuring van het EEG-Verdrag. Dit rapport gaat in op de dossiers uit de Europese actualiteit die werden behandeld tijdens het voorbije jaar, meer bepaald leefmilieu, duurzame ontwikkeling, energie en diensten, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het gemeenschappelijk visserijbeleid. Dit rapport wordt naar de Kamer en de Senaat gestuurd en wordt online geplaatst op de site van de Kamer. Naast dit rapport aangaande de EU, stelt de FOD jaarlijks een rapport op over zijn activiteiten op het vlak van buitenlands beleid, buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking. Het rapport van 2008 gaat in op het thema energie onder de titel « Energie en klimaat hoog op Europese agenda ».

8.4 Wat voor instrumenten worden gebruikt voor de bekendmaking van deze verslagen?

Het federale rapport zal door de Minister van Leefmilieu ingediend worden bij de wetgevende kamers vóór 30 juni 2010 en daarna om de vier jaar. Het **DG Leefmilieu**, als coördinator, zal ook belast worden met de verspreiding ten behoeve van het brede publiek. Hij zal het federaal rapport in papieren versie en via de website www.health.fgov.be verspreiden.

8.5 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 7?

De voornaamste belemmeringen waarmee men geconfronteerd werd, zijn inherent aan elke administratie. De implementatie van de concrete maatregelen waarin het Verdrag van Aarhus voorziet inzake de toegang tot de milieu-informatie, vereist aanzienlijke financiële/personele middelen, die jaarlijks moeten worden vrijgemaakt (**DG Leefmilieu**).

Het is ook moeilijk om na te gaan of het communicatiebeleid van het DG Leefmilieu wordt geapprecieerd door de burger. De indicatoren die beschikbaar zijn, zijn het aantal bezoekers van de portaal-site en het aantal publicaties en brochures dat besteld wordt door de burger (**DG Leefmilieu**).

9. Kwaliteit van de milieu-informatie (artikel 8)

9.1. Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de door de overheidsinstanties of de op hun verzoek samengestelde informatie nauwkeurig en vergelijkbaar is?

Het merendeel van de overheidsinstanties hebben een systeem ingevoerd (**NIRAS, BMM, KBIN, Defensie**) of zullen dit invoeren (**DG Leefmilieu**) om de actualisering en de nauwkeurigheid van de verspreide gegevens te kunnen garanderen. Minstens één persoon is met die taak belast. De **NIRAS** deelt daarenboven spontaan en in de mate van het mogelijke de methodes mee die werden gebruikt voor het verzamelen, analyseren, samenbundelen of beheren van de verspreide informatie.

De wetenschappelijke instellingen ontwikkelen monitoringsystemen, onder meer de **BMM**. Voor de kwaliteit van het mariene milieu bestaan er inderdaad internationaal uitgevaardigde monitoringprogramma's, in casu in het kader van de OSPAR- conventie inzake de bescherming van het Noordoostelijk deel van de Atlantische oceaan en in het kader van de Kaderrichtlijn « Water ». Het verwerven van de gegevens gebeurt dus volgens erkende en

bekendgemaakte protocollen. Onder de « meta-informatie » die dient als documentatie voor de gegevens in de databank van de kwaliteit van het mariene milieu vindt men onder meer de meetprocedures, met inbegrip van de procedures voor het nemen en bewaren van stalen en de analysemethodes, evenals de resultaten (« scores ») van de onderlinge vergelijkingstests waaraan de laboratoria zijn onderworpen.

Wat **Defensie** betreft, zijn zij bezig met de uitbouw van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem. In dit zorgsysteem worden de procedures beschreven om te zorgen dat correcte, actuele, nauwkeurige informatie beschikbaar kan gesteld worden. Bovendien wordt veel informatie ingebracht in het systeem door werknemers die nood hebben aan juiste informatie om te kunnen functioneren.

Het toezicht door de Europese Commissie uitgeoefend in het kader van het Euratom-verdrag en de internationale beoordeling van de nationale rapporten opgesteld in het kader van internationale verdragen, vormen een afdoende waarborg voor de gestelde kwaliteit van de informatie (FANC).

9.2 Om duidelijke, nauwkeurige en vergelijkbare informatie te waarborgen, is de methode voor het samenstellen van informatie belangrijk. Heeft u vragen ontvangen over de gebruikte methode? Vermeld alle volgens u relevante informatie.

De overheidsinstanties **NIRAS, DG Leefmilieu, Defensie** ontvingen tot op heden geen enkele gefundeerde vraag hieromtrent. Wat de **NIRAS** betreft, kan dit worden verklaard door het feit dat hij spontaan deze zaken mededeelt.

9.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 8?

Nee.

10. Statistieken

Mochten er reeds statistische gegevens bekend zijn over de hieronder genoemde zaken, dan zou de Commissie deze graag ontvangen.

- **Het aantal ingediende aanvragen.**
- **De gebieden waarop de aanvragen betrekking hebben.**
- **Het aantal binnen een maand en binnen de verlengde termijn behandelde aanvragen.**
- **Het aantal aangenomen/afgewezen aanvragen; geef in geval van afwijzing een specificatie volgens de uitzondering waarop de afwijzing steunt.**
- **Het aantal in overeenstemming met artikel 6, leden 1 en 2, van de richtlijn ingeleide procedures; de gemiddelde duur en kosten van de procedures; het percentage succesvolle en mislukte procedures.**

De volgende instanties hebben nog geen aanvragen voor toegang tot milieu-informatie ontvangen: **DG Energie, Defensie⁸, FOD Mobiliteit en Vervoer en Binnenlandse Zaken**. Wat de andere instanties betreft die hebben meegewerkt aan deze vragenlijst, beschikken ze ofwel niet over statistieken (NIRAS), ofwel hebben ze deze vraag niet beantwoord (BMM). Enkel voor het DG Leefmilieu en voor het KBIN zijn er momenteel statistieken beschikbaar.

Aantal aanvragen en inhoud ervan:

Specifieke ervaring bij het DG Leefmilieu

Het informatieloket **van de FOD Leefmilieu** ontving in 2007 gemiddeld een 60-tal vragen per maand en in 2008 gemiddeld een 120-tal vragen per maand (los van aanvragen voor publicaties). Het gaat hier over alle soorten inhoudelijke vragen (dus ook vragen om inlichtingen), waarvan slechts een minderheid binnen het toepassingsgebied van de wet van 5 augustus 2006 betreffende de toegang van het publiek tot milieu-informatie valt. De thema's die vaak onderwerp uitmaken van een vraag zijn vooral "zuinige wagens" (naar aanleiding van de federale korting), "biociden en pesticiden" en andere "chemische stoffen" (vooral van bedrijven), "elektromagnetische velden" (gsm en radiogolven) en "asbest". Ongeveer een derde van de vragen handelt over materies waarvoor andere milieu-instanties bevoegd zijn (meestal de Gewesten). Deze worden doorgestuurd naar de betrokken bevoegde instantie.

In de loop van 2007 en 2008 werden enkele aanvragen geweigerd:

- Op basis van de uitzonderingsgrond van vertrouwelijkheid van commerciële of industriële informatie:
 - gegevens over actieve stoffen van pesticiden
 - gegevens over actieve stoffen van biociden
 - het type en percentage gebruikte solventen in een biocide

- Drie vragen naar de ruwe gegevens van de database van de vervuilingsgraad van nieuwe wagens (uitzonderingsgrond: intellectuele eigendomsrechten)

- Een vraag naar een ontwerp van koninklijk besluit (uitzonderingsgrond: onvoltooid materiaal).

Specifieke ervaring bij het KBIN / Focal Point voor het Verdrag inzake Biodiversiteit

- De aanvragen om informatie komen binnen via « biodiversity@sciencesnaturelles.be » en « biodiversiteit@natuurwetenschappen.be » en via rechtstreekse mails aan de leden van het team: gemiddeld een twintigtal per maand; het gaat om vragen over de biodiversiteit in België en over de informatiebronnen die men hieromtrent kan raadplegen. 100% van de aanvragen wordt binnen de maand behandeld. Er wordt geen informatie geweigerd. Ongeveer 10% van de aanvragen worden doorgestuurd naar de meest geschikte persoon om hierop te antwoorden of voorlopig opzij gelegd, bijvoorbeeld wanneer de stock brochures en publicaties tijdelijk uitgeput is.

⁸ Defensie preciseert evenwel dat zij, via hun minister, vragen om milieu-informatie of in verband met duurzame ontwikkeling hebben gekregen van parlementsleden (« parlementaire vragen »).

- Aanvragen die binnenkomen via « webmaster-chm@sciencesnaturelles.be »: tussen de 5 en de 10 per maand; het gaat om vragen over de biodiversiteit in België, de toepassing van het Verdrag inzake biodiversiteit in België en de informatiebronnen die men over dit thema kan raadplegen. 100% van de aanvragen wordt binnen de maand behandeld. Informatie wordt geweigerd indien het om vragen gaat die niet adequaat zijn, bijv. over studiebeurzen in België wanneer deze niets te maken hebben met de biodiversiteit of het leefmilieu. Een deel van de aanvragen wordt doorgestuurd naar de meest geschikte persoon om hierop te antwoorden.

Beroep:

Op datum van 15/12/2008, noteerde men drie gevallen waarbij beroep werd ingesteld bij de Federale Beroepscommissie voor de toegang tot milieu-informatie. Het eerste handelt over informatie in verband met pesticiden (**Testaankoop vs. FOD Volksgezondheid – Directoraat-generaal Dier Plant en Voeding**), het tweede gaat over biociden (**Inter-Environnement Wallonie vs FOD Volksgezondheid – DG Leefmilieu**) en het derde over de nucleaire sector (**Parlementslid vs. NIRAS**). Er werden nog geen uitspraken gedaan.

Daarnaast werd er eind oktober 2008 ook een rechtsvordering ingesteld bij de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel tegen de beslissing van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) om niet in te gaan op de vraag van Greenpeace om hen documenten te bezorgen in verband met het aanwenden van de winsten van Electrabel voor hernieuwbare energieën.
